

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep,

0030 Oslo

Oslo, 27.10.04

Ad. forslag om endring i forskrift om trossamfunn, forskrift om tilskot til uregistrerte trossamfunn, forskrift om tilskot til livssynssamfunn - Høringsuttalelse fra Norges Frikirkeråd

Norges Frikirkeråd (NFR) har mottatt fra Kultur- og kirke departementet utkast til endring av forskrift om trossamfunn, forskrift om tilskot til uregistrerte trossamfunn og forskrift om tilskot til livssynssamfunn på høring og har følgende merknader utkast til forskrift om trossamfunn:

NFR støtter departementets forslag om å ha felles dato for innsendelse av årsrapport til fylkesmannen (fr. pkt. 2.3. avsn.), krav om statstilskudd (Jfr. Pkt 4. 4.avsn.) og innsendelse av regnskap (jfr pkt. 9 2. avsn.) Vi vil imidlertid peke på at det kan være praktisk vanskelig for trossamfunn å ha årsrapport og regnskap ferdig reviderte innen utgangen av februar. Et kompliserende element er at siste halvdel av februar er vinterferieuker hvor det kan være vanskelig å samle beslutningstakerne i trossamfunnet enten det er menighetens styre eller medlems- eller årsmøte. NFR mener derfor at den generelle fristen bør settes til 31. mars med mulighet for å gi dispensasjon etter som enkelte av store trossamfunnene vil ha vansker med å levere ferdig reviderte og behandlede regnskaper så tidlig.

Pkt 2, 3. avsn. endres til:

Registrert trossamfunn skal innen 31.mars i hvert kalenderår sende en kort melding om samfunnets virksomhet i det foregående år til fylkesmannen på registreringsstedet.

Pkt.4, 4. avsn. endres til:

Kravet må være innsendt innen 31.mars i samme år.

Pkt. 9, 2. avsn. endres til:

Frist for innsendelse til vedkommende fylkesmann er 31.mars etter regnskapsårets utløp. Fylkesmannen kan etter søknad forlenge fristen.

I utkastets pkt 4. 6 avsnitt heter det: *"Dersom en person står oppført som medlem av flere tros- eller livssynssamfunn, herunder Den norske kirke, vil det ikke bli utbetalt tilskudd for vedkommende."*

Det er NFRs oppfatning at problemene knyttet til dobbeltmedlemskap vil bli minimalisert når den nye ordningen er etablert. Vi vil imidlertid peke på to forhold:

1. Trossamfunn som ikke fortløpende retter sine medlemslister eller er unøyaktige ved utmeldinger vil kunne bidra til at trossamfunn med god orden taper sitt rettmessige tilskudd. Sagt med andre ord: Den som har uorden taper intet på sin uorden, mens menigheten med orden taper pga av andres uorden. Hvorvidt dette vil bli et problem, vil bare tiden vise.

Vi er kjent med de sanksjonsmuligheter som ligger i Trossamfunnslovens § 27 og mener at Fylkesmennene må instrueres til å overvåke oppfølgingen av dette slik at trossamfunn som stadig forsømmer seg på dette området får de nødvendige advarsler. Vi vil for øvrig komme tilbake til denne problemstillingen senere i høringsuttalelsen.

2. Opprettelsen av Sentralt medlemsregister for Den norske kirke(SMR) har skjedd ved såkalt negativ registrering. Det har fått som konsekvens at mange personer som er utmeldt eller aldri har vært medlemmer av Dnk, har blitt registret som tilhørende dette trossamfunn. NFRs medlemssamfunn har samarbeidet med Dnk for å bidra til at SMR ikke inneholder medlemmer fra våre medlemssamfunn. Vi får til tross for dette, stadige påminnelser om at SMR ikke er tilstrekkelig kvalitetssikret. Enkelte kommuner har ved urettmessig benyttelse av SMR til kontroll av trossamfunnenes medlemslister og nektet å utbetale tilskudd for personer de har funnet i SMR. Medlemmer av frikirkene har i forbindelse med menighetsrådsvalg i Dnk mottatt melding om at de står i det kirkelige manntallet eller mottatt ande henvendelser til medlemmer i Dnk.

Det er grunn til å anta at det ved første gangs kjøring av den elektroniske kontrollen av trossamfunnenes medlemslister mot SMR, vil avdekkes mange tilfeller av dobbeltmedlemskap. På bakgrunn av metodevalget ved opprettelsen av SMR mener NFR at det er uakseptabelt at våre medlemssamfunn utover det arbeidet de så langt har hatt med denne saken, i tillegg skal bli økonomisk skadelidende.

På denne bakgrunn er det sannsynlig at dobbeltregistrering med SMR skyldes feil i dette registeret. Derfor bør personer dobbeltregistrert i tros- eller livssynsamfunn og SMR regnes som tilhørende det aktuelle registrerte tros- eller livssynssamfunn, og slettes fra SMR ved første gangs kjøring av den elektroniske kontrollen. NFR foreslår derfor følgende formulering i pkt 4, 6. avsnitt:

Dersom en person står oppført som medlem av flere tros- eller livssynsamfunn, vil det ikke bli utbetalt tilskudd for vedkommende. Ved første gangs kjøring av den elektroniske kontrollen gjelder følgende unntak: Dersom en person står oppført som medlem i et tros- eller livssynsamfunn og forekommer i Sentralt medlemsregister for Den norske kirke, slettes oppføringen i SMR.

NFR savner i forskriften et punkt som sier noe om hvilke tilbakemeldinger trossamfunnene skal få når kontrollen har avdekket feil i medlemslistene. Det kan være feil i adresseopplysninger eller opplysning om personer som er døde. Ikke minst er det påkrevd at trossamfunnene får tilbakemelding ved dobbeltmedlemskap og at det er gode prosedyrer for å avklare hvilket medlemskap som gjelder. Det siste er strengt tatt trossamfunnenes eget ansvar.

Men forutsetningen for å kunne etablere slike prosedyrer er at man fra kontrollinstansen har fått melding om dobbeltmedlemskap. Ideelt sett ville det være ønskelig at en slik melding inneholdt informasjon til trossamfunnene om hvilke andre trossamfunn som hadde registret vedkommende person som medlem slik at trossamfunnene kunne rette opp feilen seg i mellom. Det ville i de aller fleste tilfeller kunne skje uten problemer. Spørsmålet er om dette er mulig sett i forhold til personvernlovgivningen eller om det om nødvendig er mulig å gi dispensasjon i dette tilfellet. NFR ber departementet foreta en vurdering av dette.

NFR vil derfor foreslå at det mellom 6. og 7. avsnitt i forskriftens 4. punkt tas inn følgende:

Trossamfunnene skal via Fylkesmannen få informasjon om nødvendige korrekasjoner som må foretas i medlemsregisteret som følge av adresseendringer eller dødsfall. Videre skal det også gis tilbakemelding dersom en person står oppført som medlem av flere tros- eller livssynssamfunn, herunder Den norske kirke. Departementet fastsetter nærmere regler for tilbakemeldingens innhold og form.

NFR har ved flere anledninger pekt på problemet knyttet til kommunenes underbudsjettering på kirkelig sektor. Ettersom det er de årlige budsjetterte utgifter som legges til grunn for bergningen av kommunale tilskudd til trossamfunn, vil evt. tilleggsbevilgninger være unntatt beregningsgrunnlaget. Dette er prinsipielt forkastelig ut fra intensjonen i trossam-

funnsloven samtidig som det fungerer som et incitament til bevisst underbudsjettering da det sparer kommunen for den påplussingen som må gjøres på ordinære bevilgninger. I rapporten "Tro og livssyn som grunnlag for tilskudd og offentlige funksjoner" anbefales at fjorårets regnskapstall legges til grunn for beregningen av kommunale tilskudd. NFR finner den diskriminering som ligger i dagens praksis uakseptabel. Den innebærer, stikk i strid med lovens intensjon, at medlemmer av andre tros- og livssynsamfunn må bidra til finansieringen av Den norske kirkes virksomhet.

NFR registrerer med interesse at et par av de kommunene som så langt har avgitt høringsuttalelse har foreslått det samme. Det gjelder Siljan og Stavanger kommune. Ikke minst mener vi Stavanger kommune har gitt gode argumenter for en slik praksis sett fra kommunenes ståsted. NFR foreslår derfor at punkt 8, 1ste setning endres som følger:

Det kommunale tilskudd beregnes av hver kommune på grunnlag av forrige års regnskapsførte kommunale utgifter til Den norske kirke, fordelt på hvert statskirkemedlem bosatt i kommunen.

Det har vært et stadig tilbakevendende problem at kommunene venter i det lengste med å utbetale tilskuddene. Enkelte kommuner praktiserer politisk behandling av tilskuddet, mens det i realiteten er et administrativt ansvar. Det er flere eksempler på kommuner som ikke utbetaler tilskuddet før det etterfølgende år. Ettersom kommunenes kontroll med medlemslister opphører, er det ingen grunn til at det skal gå lang tid fra kommunen får melding fra Brønnøysundregistrene til tilskuddet kan utbetales. NFR mener derfor at forskriftene ikke bare må inneholde frister for trossamfunnene, men også for offentlige myndigheter. Fristen kan f.eks være en eksakt dato eller en tidsfrist etter at tilbakemeldingen fra Brønnøysundregistrene er mottatt.

NFR forslår derfor at det tas inn et tillegg til i forskriftens punkt 6:

Statstilskuddet skal utbetales snarest mulig og senest en måned etter at Fylkesmannen har mottatt melding fra Brønnøysundregistrene om korrekt antall medlemmer i trossamfunnet.

NFR forslår derfor at det tas inn et tillegg til i forskriftens punkt 7:

Kommunale tilskudd skal utbetales snarest mulig og senest en måned etter at kommunen har fått melding fra Brønnøysundregistrene om hvilke trossamfunn som har medlemmer bosatt i kommunene og antall medlemmer i disse trossamfunn.

NFR stiller seg uforstående til at departementet foreslår at utgifter til vedlikehold av antikvariske bygg (før 1850) skal undras beregningsgrunnlaget. For det første finner vi det underlig at en slik reform innføres uten nærmere begrunnelse eller forutgående utredning. For det andre tar vi det for gitt at departementet er klar over at det har gitt det regjeringsoppnevnte stat-kirkeutvalget i oppdrag å utrede dette spørsmålet nærmere i mandatets punkt 6: Ordninger for ivaretagelse av fredede og verneverdige kirker. Disse spørsmål henger sammen på en måte som gjør det naturlig å avvente utvalgets innstilling før man trekker konklusjoner om konsekvenser for trossamfunnsloven.

Vi er også uenig i departementets forslag slik det foreligger ettersom det som må anses som normalt vedlikehold av en brukskirke bør være med i beregningsgrunnlaget. På den annen side er vi villige til vurdere ordninger som tar hensyn til uforholdsmessige høye vedlikeholdskostnader knyttet til en bygnings antikvariske og kulturhistoriske verdi. I dag er Nidarosdomen omfattet av en særbestemmelse. NFR finner det ikke urimelig at ordningen omfattes til å omfatte andre bygg. Disse spørsmål krever en grundigere utredning som vi for vår del forventer fra stat-kirkeutvalget. Vi foreslår derfor dette punktet fjernet fra forslag til forskrift til trossamfunnsloven.

NFR registrerer med tilfredshet at departementet i utkast til forskriften ikke følger opp den intensjonen som er uttrykt på følgende måte i Ot.prp. nr. 9 (2003.2004) Om lov om endringer i lov 13. juni 1969 nr. 25 om trudemssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981

nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn:

Statleg og kommunalt tilskot til dei trudomssamfunna som høyrer til dei nordiske folkekyrkjene vil, slik det har vore praksis til no, bli rekna ut fra det statistiske talet på borgarar fra det landet det gjeld og prosentdelen av befolkninga som tilhøyrer folkekyrkja i det respektive landet.

NFR tolker dette som et uttrykk for at departementet ikke akter å videreføre denne forskjellsbehandlingen av trossamfunn. Den praksis som er nå kommet for dagen, har vakt reaksjoner blant norske tros- og livssynssamfunn ettersom den verken er hjemlet i lov eller forskrift og er innført i hemmelighet.

Utover dette har NFR ingen merknader til departementets forslag. Tilsvarende synspunkter gjelder forskrift om tilskot til uregistrerte trossamfunn.

For Norges Frikirkeråd

Dag Nygård
Generalsekretær